

Roman Ralko

SOVIET HISTORIOGRAPHY OF THE STUDENTS CONSTRUCTION TEAMS (1962–1989)

The article analyzes Soviet historiography that was focused on the problem of student construction teams in the USSR. We came to the conclusions that this problem was investigated basically through the historical-party aspect, the methodological basis of which were the approaches of the Marxist-Leninist theory, some aspects of their activity were examined, and great attention was paid to the economic feasibility of organizing these construction teams, their production activities outside the curriculum, and the role of the Komsomol in this process.

The author identifies the main stages in the development of Soviet historiography of the movement of student construction teams.

The methodological basis of the publication is the general scientific principles of objectivity, systemic and historicism, as well as methods of historical research – periodization, historical-comparative and historical-systemic methods.

Key words: Komsomol, historiography, students, socially useful work, youth movement.

УДК 94(477):167»1907–1939»

Іван Янюк

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КООПЕРАТИВУ «ЗЕМЛЯ» (1907–1939 РР.)

У статті проаналізовано основні методи досліджень діяльності окремо взятих суб'єктів господарської діяльності – структурних частин українського кооперативного руху, який існував у Східній Галичині упродовж другої половини XIX ст. – до 1939 р. На прикладі парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» автор розкрив основні методи історичного дослідження, за допомогою яких науковці можуть найбільш повно розкрити тему та виконати завдання, поставлені у ході здійснення такого типу історичних досліджень. Автором розглянуто не лише загальнонаукові та спеціально-історичні методи дослідження, а й методи, які застосовують в інших галузях науки, зокрема, економіки.

Ключові слова: парцеляційне товариство «Земля», кооперативний банк «Земля», методика, метод, загальнонауковий метод, спеціально науковий метод.

Актуальність дослідження теоретико-методологічних аспектів дослідження функціонування окремих економічних товариств у Східній Галичині полягає у невеликій кількості досліджень кооперативів, як окремих суб'єктів економічної діяльності, так і основних елементів українського кооперативного руху початку XX ст.–1939 р.

Наукова новизна у систематизації наукових досліджень на цю тему та поєднанні деяких економічних та історичних методів у ході здійснення наукового дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати теоретико-методологічні засади діяльності парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» у Східній Галичині упродовж початку XX ст.–1939 р.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: визначити які загальнонаукові, історичні та економічні методи дослідження необхідні для найбільш якісного аналізу досліджуваної проблеми.

Теоретико-методологічні засади наукових досліджень аналізувалися у працях Я. Калакури, І. Войцехівської, Б. Корольова [1], В. Бакуменка, В. Князева, Ю. Сурміна [2], Н. Костенко, В. Іванова [3], Д. Сепетія [4], Л. Пісьмаченко [5], В. Косминої [6], І. Стороженка [7], Т. Давидової [8], О. Семеряги [9], Т. Паламарчук та О. Русак [10], І. Скрильник та Н. Власенко [11].

Кожне наукове дослідження розпочинається з формування методології, яка визначає вибір напрямку та засобів пізнання. У сучасній науці присутній досить широкий спектр визначень поняття «методологія». На нашу думку, найбільш повно і точно суть цього поняття розкривається у філософському словнику. У ньому методологія подається як сукупність підходів, способів, методів, прийомів та процедур, що застосовуються в процесі наукового пізнання та практичної діяльності для досягнення наперед визначеної мети. Такою метою у науковому пізнанні є отримання об'єктивного істинного наукового знання або побудова наукової теорії та її логічне обґрунтування, досягнення певного ефекту в експерименті чи спостереженні тощо [12, с. 374]. У колективній статті В. Бакуменко, В. Князев та Ю. Сурмін, серед інших, надали таке визначення методології – це деяка сукупність філософських методів пізнання, яка охоплює індуктивний метод Ф. Бекона, раціоналістичний метод Р. Декарта, діалектичний метод Сократа, Г. Гегеля, К. Маркса,

феноменологічний метод Е. Гуссереля, системний метод Л. Берталанфі, У. Ешбі, Т. Парсонса та ін. [2, с. 13]. Л. Пісьмаченко зазначає, що на пострадянському просторі склалися два різновиди методології – загальна та спеціальна [5, с. 24]. Усі ці визначення стосуються загальнонаукового поняття «методологія».

З огляду на той факт, що цей тип наукових досліджень відноситься до історичної галузі наукових знань, у процесі його розробки доцільно використовувати спеціально наукові методи, які формують методологію історії. За визначенням В. Косминої, методологія історії – система принципів, прийомів та процедур формування й використання методів історичного пізнання, а також вчення про цю систему [6, с. 3].

Задля якісного написання наукової роботи потрібно обрати найоптимальніші методи дослідження. Особливість визначеного типу наукових досліджень полягає у тому, що для їх якісного написання необхідно застосовувати міждисциплінарний підхід і здійснити синтез методів різних наукових галузей. Використання максимально різноманітних методів наукового дослідження, на нашу думку, є цілком доцільним. Слід зазначити, що Н. Костенко та В. Іванов вважають розмаїття методів здійснення наукових досліджень необхідним компонентом якісної наукової роботи [3, с. 16].

У процесі здійснення визначеного типу наукового дослідження вважаємо за доцільне застосувати такі загальнонаукові методи: системного підходу, світоглядного плюралізму, дедукції, індукції, аналізу, синтезу, ідеалізації, моделювання, формалізації та діалектичного розуміння історичного процесу.

Аналітичний метод являє собою розкладання об'єкта на складові з метою вивчення елементів його структури [8, с. 37]. Економічну систему, яка склалася у Східній Галичині упродовж функціонування парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля», задля досягнення визначеної мети дослідження потрібно мисленнєво розділити на окремі процеси, суб'єкти та об'єкти, що логічно поєднані у відповідні структури, які умовно прийнято визначати у певній науковій спільноті, об'єднаній спільними напрямками наукових досліджень або самостійно створені автором у ході наукової роботи задля об'єктивного досягнення її цілей.

Синтез навпаки зумовлює зворотній процес мисленнєвого з'єднання складових компонентів об'єкта для утворення його загального образу [8, с. 37]. Аналогічно процесам аналізу здійснюють процеси синтезу. Логічне об'єднання у певні загальні процеси або умовно створені структури розрізнених об'єктів і суб'єктів соціально-економічного розвитку Східної Галичини визначеного періоду. Зазначені методи наукового дослідження застосовувалися автором при роботі над джерельною базою діяльності парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» [13–14] та історіографією соціально-економічного розвитку східної Галичини у зазначений час [15–17].

Метод дедукції – це ланцюг логічних умовиводів від загального до часткового [8, с. 37]. Саме завдяки цьому методу можливо визначити місце об'єкта дослідження парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» у соціально-економічній структурі Східної Галичини досліджуваного періоду [18–22].

Індуктивний метод дає змогу сконструювати ряд логічних умовиводів від конкретного до загального та на їх основі вивести гіпотезу теоретичного характеру [8, с. 37]. Цей метод, на нашу думку, є ключовим задля якісного інтерпретування результатів дослідження, їх практичного застосування, актуальності та визначення місця у сучасній українській науковій парадигмі. Адже саме у процесі здійснення розумової обробки логічного ряду від конкретного – до загального вимальовується відображення макроекономічних та соціально-економічних процесів на прикладі діяльності окремо взятої інституції. Отримані результати узагальнюються і, за необхідності, переносяться із окремого на цілісне. При цьому активно застосовується уже метод узагальнення. Метод узагальнення як один із різновидів абстрагування, має на меті уможливити класифікацію уявних образів предметів чи явищ з метою їх подальшого групування та надає досліднику можливість на основі певних узагальнень зробити висновки про характерні особливості, властиві усім компонентам визначеного класу [8, с. 37].

Метод абстрагування, заснований на формуванні образу об'єкта, яке здійснюється шляхом уявного виділення низки суттєвих ознак, зв'язків та відношень і відволікання від несуттєвих властивостей [8, с. 37]. Використання цього методу є неодмінним у процесі розумової переробки наявної у джерельній базі інформації щодо об'єкта наукового пізнання [23–24].

Методи ідеалізації, моделювання та формалізації, як основні операції концептуального аналізу, застосовуються для заміщення реального об'єкту, що є ідеальною, а не матеріальною і не фізичною сутністю, для побудови абстрактної моделі [8, с. 37], задля того щоб у процесі ходу цього наукового дослідження, яке є процесом пізнання та якісної розумової переробки отриманих відомостей, стало можливим здійснення певних аргументованих висновків.

Світоглядний плюралізм – це розуміння об'єктивного існування у реальному світі альтернативних світоглядних учень [4, с. 92–93]. Без застосування цього методу неможливо здійснити об'єктивне, а отже, якісне наукове дослідження. Тільки усвідомлення відсутності єдиної правильної ідеології, парадигми, єдиного вірного світогляду та раціонального виходу із складної ситуації сприяє адекватному сприйняттю навколишньої дійсності та оцінці історичних процесів. У конкретному дослідженні застосування цього методу потрібне задля формування оцінки ролі та місця парцеляції у соціально-економічних процесах Східної Галичини упродовж періоду зародження, розвитку та ліквідації ринкових відносин.

У ході роботи над таким типом наукового дослідження окрім загальнонаукових методів, необхідно використати і спеціально наукові. З огляду на специфіку цього дослідження застосовуємо спеціально-історичні та окремі методи економічного аналізу діяльності господарських установ, якою, безумовно, являється парцеляційне товариство (кооперативний банк) «Земля». У процесі здійснення визначеного наукового дослідження доцільно застосовувати такі методи історичного дослідження: діалектичне розуміння історичного процесу, історико-порівняльний, історико-типологічний, історико-генетичний та історико-системний методи.

Діалектичне розуміння історичного процесу має на увазі пізнання об'єктивної дійсності, надійно встановлених фактів [1, с. 35]. Це наукове дослідження опирається на dokonані історичні факти, в основному узяті із першоджерел (часто деякі факти діяльності товариства підтверджуються матеріалами із різних кількох різних непов'язаних між собою джерел), якими переважно є архівні матеріали [13–14].

Історико-порівняльний метод дає можливість розкривати сутність явищ і за подібністю і за розбіжністю притаманних їм властивостей, а також здійснювати порівняння у просторі й часі. Зокрема, порівняння діяльності об'єкту дослідження з функціонуванням в аналогічних аспектах із іншими суміжними господарськими організаціями або порівняння ідентичних показників діяльності товариства у різні часові проміжки [18–22].

Історико-типологічний метод використовується з метою розчленування цілого на частини, вивчення їх і об'єднання у наукову картину історичної дійсності [9, с. 197]. Метод пов'язується із загальнонауковим методом аналізу, тільки при його використанні і поділу об'єктів дослідження на окремі типи необхідно використовувати історичні знання, термінологію та історичну типологію визначених процесів [25–27].

Сутність історико-генетичного методу полягає у послідовному розкритті властивостей, функцій і змін реальності, що вивчається, у процесі її історичного руху [9, с. 196–197]. На діяльність парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» припав час криз і трансформацій. Зі зміною парадигм розвитку товариства змінювалися і способи, форми та умови його діяльності [18–22].

Історико-системний метод базується на усвідомленні системного характеру суспільно-історичного розвитку [7, с. 22]. Адже парцеляційне товариство (кооперативний банк) «Земля» за усіх аспектів, притаманних лише йому процесів об'єктивного розвитку, усе ж був лише частиною тієї економічної системи, у якій він функціонував, а сама ця система була продуктом більш глобальних процесів соціально-економічного розвитку Східної Галичини.

Неодмінною умовою якісного та об'єктивного проведення цього дослідження і виконання поставлених завдань, є застосування методів економічного аналізу господарської структури – парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля». У процесі з написання визначеного типу наукової роботи доцільно застосувати такі методи економічного аналізу: метод динамічних рядів, графічний та табличний методи.

Критерії визначення та способи застосування методів економічного аналізу висвітлили І. Скрильник і Н. Власенко [11, с. 159–162] і Т. Паламарчук та О. Русак [10, с. 43–53]. І. Скрильник і Н. Власенко описали різноманітні аспекти застосування методу динамічних рядів при дослідженні функціонування конкретного підприємства за визначений часовий проміжок [11, с. 159]. Т. Паламарчук та О. Русак розкрили різні аспекти застосування графічного та табличного методів здійснення економічного аналізу [10, с. 47]. Слід зазначити, що цей метод використовувався автором при написанні статті «Відновлення функціонування парцеляційного товариства «Земля» у перші повоєнні роки» [21, с. 157–163].

Метод динамічних рядів дозволяє визначити зміни певних показників за визначені часові проміжки. І. Скрильник і Н. Власенко відносять цей метод до класичних економічних методів, при цьому, зазначають, що при його застосуванні необхідно чітко визначити спеціалізацію моделі, яка конструюється [11, с. 159]. Цей метод дозволить якісно визначити та підсумувати особливості господарської діяльності парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля», а також спробувати дослідити його економічну складову.

Графічний та табличний методи, які відносяться до традиційних засобів економічного аналізу [10, с. 47]. За їх допомогою можна виокремити та якісно подати основні фінансові показники господарської діяльності парцеляційного товариства (кооперативного банку) «Земля» [21, с. 157–163], а також розкрити основні тенденції макроекономічного розвитку суспільно-політичних формувань, у середовищі яких функціонувало товариство «Земля».

Отже, задля якісного виконання окреслених типів наукових досліджень необхідно використовувати широкий спектр загальнонаукових та спеціально наукових методів різних галузей науки, при цьому, активно застосовувати міждисциплінарні зв'язки.

Список використаних джерел

1. Історичне краєзнавство: Підручник Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, Б. І. Корольов та ін. К.: Либідь. 2002. 488 с.
2. Бакуменко, В., Князев В., Сурмін. Ю. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку // Вісник національної академії державного управління при Президентові. 2003. № 2. С. 11–27.
3. Костенко Н., Іванов В. Досвід конвент-аналізу: Моделі та практики: Монографія. К.: Центр вільної преси. 2003. 200 с.
4. Сепетий Д. П. Нетерпимість як наслідок есхатологічного розуміння значення світогляду // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2008. № 32. С. 86–97.
5. Письмаченко Л. М. Методологічні основи державного управління зовнішньоторговельними операціями // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. 2009. № 1. С. 24–33.
6. Космина В. Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2011. 310 с.
7. Стороженко І. С. Теоретико-методологічні проблеми дослідження історії Запорозької Січі // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження. 2011. Випуск 9. С. 17–25.
8. Давидова Т. В. Роль загальнонаукових методів у дослідженні антиконцептів // Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. 2014. № 2. С. 36–39.
9. Семеряга О. П. Аналітичний огляд методів дослідження белігеративний ландшафтів // Геополітика і аеродинаміка регіонів. 2014. № 1. С. 194–200.
10. Паламарчук Т. М., Русак О. П. Економічний аналіз та методологія його проведення. // Вісник ЖНАЕУ. 2016. № 2 (57). С. 43–53.
11. Скрильник І. І., Власенко Н. С. Побудова прогнозу моделі чистого доходу підприємства сфери обслуговування в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 15. С. 159–162.
12. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Абрис. 2002. 744 с.
13. Янюк І. Діяльність кооперативного банку «Земля» (за матеріалами ЦДАЛ України) // Перспективи та пріоритети розвитку історичної науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 10–11 квітня 2017. Вінниця. Україна / Подільське наукове товариство. Вінниця. 2017. С. 31–34.
14. Янюк І. Діаспорні часописи про східногалицьке село міжвоєнного періоду // Еволюція національного світобачення українців на зламі тисячоліть: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 13 квітня 2017. Тернопіль, Україна / Редколегія: О. М. Петровський, Б. Б. Буяк, В. С. Мисик, І. Ф. Янюк, Т. Г. Дідух, О. А. Ревуцька. ТОКІППО. Тернопіль. 2017. С. 42–45.
15. Янюк І. Соціально-економічний розвиток східногалицького села у міжвоєнний період (історіографічний огляд публікацій української еміграції ХХ ст.) // Перші Геретівські читання: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 6–7 червня 2017. Тернопіль, Україна / Редколегія: О. М. Петровський, Б. Б. Буяк, І. М. Вітенко, А. Janowski, В. С. Мисик, Ф. І. Полянський, О. А. Ревуцька, І. Ф. Янюк // Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Тернопіль: ТОКІППО. 2017. Вип. 1. С. 120–123.
16. Янюк І. Відображення у радянській історіографії соціально-економічних процесів східногалицького села упродовж кінця ХІХ ст.–1939 р. // ХІ Буковинська Міжнародна історико-краєзнавча конференція присвячена 100-річчю української національної революції. Тези доповідей. 20–21 жовтня 2017, Чернівці, Україна / Наук. ред. О. В. Добржанський. Чернівці: Технодрук. 2017. С. 121–123.
17. Янюк І. Соціально-економічний розвиток Східної Галичини кінця ХІХ ст. – 1939 р. Сучасна українська історіографія // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія. 2017. Випуск 1. Ч. 3. С. 36–50.
18. Янюк І. Основні напрямки діяльності парцеляційного товариства «Земля» у Львові напередодні Першої світової війни // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія. 2015. № 2. Ч. 1. С. 112–116.
19. Янюк І. Основні фінансові показники та особливості організації діяльності парцеляційного товариства «Земля» у Львові напередодні Першої світової війни (1907–1914 рр.) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія. 2016. № 1. Ч. 4. С. 50–52.
20. Янюк І. Особливості функціонування кооперативного банку «Земля» у міжвоєнний період // Наукові дослідження: перспективи інновацій у суспільстві і розвитку технологій: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. 14–15 березня 2017. Харків, Україна / Наукове партнерство «Центр наукових технологій». Харків. 2017. С. 25–28.
21. Янюк І. Відновлення функціонування парцеляційного товариства «Земля» у перші повоєнні роки // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2017. № 47. С. 157–163.
22. Янюк І. Діяльність парцеляційного товариства «Земля» на Тернопільщині // Тернопіль і Тернопільщина в особах, подіях, документах: Збірник наукових статей та тез ІРегіональної науково-практичної конференції 25 квітня 2017. Тернопіль, Україна / Редколегія: О. М. Петровський, Б. Б. Буяк, В. С. Мисик, А. Janowski, І. Ф. Янюк, О. А. Ревуцька. ТОКІППО. Тернопіль. 2017. С. 59–63.
23. Янюк І. Структура і організація управління парцеляційного товариства «Земля» у Львові (1907–1923 рр.) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія. 2015. № 1. Ч. 2. С. 56–59.
24. Янюк І. Організаційна структура

парцеляційного товариства «Земля» у Львові (1907–1923 рр.) // Дні науки історичного факультету (до 150-річчя з дня народження М. С. Грушевського): матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених 21 квітня 2016. Київ, Україна / Редкол.: проф. І. К. Патриляк (голова), ас. І. Г. Адамська, (заст. голови), О. Р. Магдич (відп. редактор) Київ. 2016. С. 73–75. 25. Янюк І. Соціальний захист службовців товариства «Земля» (1920–1922 рр.) // Актуальні тенденції розвитку суспільних наук в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 11–12 листопада 2016. Київ, Україна / ГО «Київська наукова суспільнознавча організація». Київ. 2016. С. 29–32. 26. Янюк І. Кадрова політика парцеляційного товариства «Земля» у Львові (1907–1923 рр.) // Перспективи розвитку сучасної науки: Матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції 2–3 грудня 2016. Львів, Україна / Видавничий дім «Гельветика». Херсон. 2016. С. 175–178. 27. Янюк І. Окремі аспекти діяльності греко-католицької церкви у сфері економічного життя українців // Проблеми національно-патріотичного виховання: історичний та психолого-педагогічний аспекти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 23 лютого 2017. Тернопіль, Україна / укладачі В. С. Мисик, І. Ф. Янюк, Т. Г. Дідух, О. А. Ревуцька. ТОКІППО. Тернопіль. 2017. С. 98–99.

References

1. Istorychne krayeznavstvo [Historical ethnography]: Pidruchnyk Ya. S. Kalakura, I. N. Voytsekhivs'ka, B. I. Korol'ov ta in. K.: Lybid'. 2002. 488 s. 2. Bakumenko, V., Knyazyev V., Surmin. Yu. Metodolohiya derzhavnoho upravlinnya: problemy stanovlennya ta podal'shoho rozvytku [Methodology of public administration: problems of formation and further development]. Visnyk natsional'noyi akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezidentovi. 2003. # 2. S. 11–27. 3. Kostenko N., Ivanov V. Dosvid konvent-analizu: Modeli ta praktyku [Experience of Convent Analysis: Models and Practices]: Monohrafiya. K.: Tsentr vil'noyi presy. 2003. 200 s. 4. Sepety D. P. Neterpymist' yak naslidok eshatolohichnoho rozumynnya znachennya svitohlyadu [Intolerance as a consequence of the eschatological understanding of the meaning of the worldview]. Humanitarnyy visnyk ZDIA. 2008. # 32. S. 86–97. 5. Pis'machenko L. M. Metodolohichni osnovy derzhavnoho upravlinnya zovnishn'otorhovel'nymy operatsiyamy [Methodological bases of state management of foreign trade operations]. Visnyk Akademiyi mytnoyi sluzhby Ukrainy. Ser.: Derzhavne upravlinnya. 2009. # 1. S. 24–33. 6. Kosmyna V. H. Problemy metodolohiyi tsyvilizatsiynoho analizu istorychnoho protsesu [Problems of the methodology of civilization analysis of the historical process]. Zaporizhzhya: Zaporiz'kyu natsional'nyy universytet. 2011. 310 s. 7. Storozhenko I. S. Teoretyko-metodolohichni problemy doslidzhennya istoriyi Zaporoz'koyi Sichi [Theoretical and methodological problems of the history of Zaporizhzhya Sich]. Prydniprovyta: istoryko-krayeznavchi doslidzhennya. 2011. Vypusk 9. S. 17–25. 8. Davydova T. V. Rol' zahal'nonaukovykh metodiv u doslidzhenni antykontseptiv [The role of general scientific methods in the research of anti-concepts]. Naukovyy visnyk DDPU imeni I. Franka. Seriya «Filolohichni nauky». Movoznavstvo. 2014. # 2. S. 36–39. 9. Semeryaha O. P. Analitychnyy ohlyad metodiv doslidzhennya belihertayvnyy landshaftiv [Analytical review of the methods of research of white-grained landscapes]. Heopolityka i aerodynamika rehioniv. 2014. # 1. S. 194–200. 10. Palamarchuk T. M., Rusak O. P. Ekonomichnyy analiz ta metodolohiya yoho provedennya [Economic analysis and methodology of its conduct]. Visnyk ZhNAEU. 2016. # 2 (57). S. 43–53. 11. Skryl'nyk I. I., Vlasenko N. S. Pobudova prohnaznoyi modeli chystoho dokhodu pidpryemstva sfery obsluhovuvannya v Ukraini [Construction of the forecast model of net income of the service sector in Ukraine]. Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. 2016. # 15. S. 159–162. 12. Filosofs'kyy entsyklopedychnyy slovnyk [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Kyiv: Abrys. 2002. 744 s. 13. Yanyuk I. Diyal'nist' kooperatyvnoho banku «Zemlya» (za materialamy TsDIAL Ukrainy) [Activity of the cooperative bank «Zemlya» (based on materials of the TsDIAL of Ukraine)]. Perspektyvy ta priorityty rozvytku istorychnoyi nauky: materialy Mizhnarodnoyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi. 10–11 kvitnya 2017. Vinnytsya. Ukrainyina / Podil's'ke naukovе tovarystvo. Vinnytsya. 2017. S. 31–34. 14. Yanyuk I. Diasporni chasopysy pro skhidnohalys'ke selo mizhvoyennoho periodu [Diaspora newspapers about the East-Galician village of the interwar period]. Evolyutsiya natsional'noho svitobachennya ukraintsiv na zlami tysyacholit': Materialy Vseukrayins'koyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi. 13 kvitnya 2017. Ternopil', Ukrainyina \ Redkolehiya: O. M. Petrovs'ky, B. B. Buyak, V. S. Mysyk, I. F. Yanyuk, T. H. Didukh, O. A. Revuts'ka. TOKIPPO. Ternopil'. 2017. S. 42–45. 15. Yanyuk I. Sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok skhidnohalys'koho sela u mizhvoyennyi period (istoriohrafichnyy ohlyad publikatsiy ukrains'koyi emihratsiyi XX st.) [Socio-economic development of the East-Galytic village in the interwar period (historiographical review of publications of Ukrainian emigration of the twentieth century)]. Pershi Geretivs'ki chytannya: Materialy Vseukrayins'koyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi, 6–7 chervnya 2017. Ternopil', Ukrainyina / Redkolehiya: O. M. Petrovs'ky, B. B. Buyak, I. M. Vitenko, A. Janowski, V. S. Mysyk, F. I. Polyans'ky, O. A. Revuts'ka, I. F. Yanyuk [Reflection in the Soviet historiography of the socio-economic processes of the East-Galytic village during the end of the XIX century - 1939]. Naukovyy, metodychnyy, informatsiynyy zbirnyk Ternopil's'koho oblasnoho komunal'noho instytutu pislyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity. Ternopil': TOKIPPO. 2017. Vyp. 1. S. 120–123. 16. Yanyuk I. Vidobrazhennya u radyans'kiy istoriohrafyisotsial'no-ekonomichnykh protsesiv skhidnohalys'koho sela uprodovzh kintsya XIX st. –1939 r. [Reflection in the Soviet historiography of the socio-economic processes of the East-Galytic village during the end of the XIX century - 1939]. XI Bukovyns'ka Mizhnarodna istoryko-krayeznavcha konferentsiya prysvyachena 100-ricchyu ukrains'koyi natsional'noyi revolyutsiyi. Tezy dopovidey. 20–21 zhovtnya 2017, Chernivtsi, Ukrainyina / Nauk. red. O. V. Dobrzhan's'ky. Chernivtsi: Tekhnodruk. 2017. S. 121–123. 17. Yanyuk I. Sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok Skhidnoyi Halychyny

kintsya XIX st. – 1939 r. Suchasna ukrayins'ka istoriohrafya [Socio-economic development of the Eastern Galicia at the end of the XIX century - 1939 Modern Ukrainian historiography]. Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Seriya: istoriya. 2017. Vypusk 1. Ch. 3. S. 36–50. 18. Yanyuk I. Osnovni napryamky diyal'nosti partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u L'vovi naperedodni Pershoyi svitovoyi viyny [The main directions of activity of the «Zemlya» parcellation society in Lviv on the eve of the First World War]. Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Seriya: istoriya. 2015. # 2. Ch. 1. S. 112–116. 19. Yanyuk I. Osnovni finansovi pokaznyky ta osoblyvosti orhanizatsiyi diyal'nosti partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u L'vovi naperedodni Pershoyi svitovoyi viyny (1907–1914 rr.) [Main financial indicators and peculiarities of the organization of the activity of the «Zemlya» parcellation society in Lviv on the eve of the First World War (1907–1914)]. Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Seriya: istoriya. 2016. # 1. Ch. 4 S. 50–52. 20. Yanyuk I. Osoblyvosti funktsionuvannya kooperatyvnoho banku «Zemlya» u mizhvoyennyi period [Features of the functioning of the cooperative bank «Zemlya» in the interwar period]. Naukovi doslidzhennya: perspektyvy innovatsiy u suspil'stvi i rozvytku tekhnolohiy: Materialy V Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi. 14–15 bereznya 2017. Kharkiv, Ukrayina / Naukove partnerstvo «Tsentri naukovykh tekhnolohiy». Kharkiv. 2017. S. 25–28. 21. Yanyuk I. Vidnovlennya funktsionuvannya partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u pershi povoyenni roky [Restoration of the functioning of the parcelal society «Zemlya» in the first post-war years]. Naukovi pratsi istorychnoho fakul'tetu Zaporiz'koho natsional'noho universytetu. 2017. # 47. S. 157–163. 22. Yanyuk I. Diyal'nist' partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» na Ternopil'shchyni [Activity of the «Zemlya» Parceling Society in the Ternopil region]. Ternopil' i Ternopil'shchyna v osobakh, podiyakh, dokumentakh: Zbirnyk naukovykh statey ta tez IRehional'noyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi 25 kvitnya 2017. Ternopil', Ukrayina / Redkolehiya: O. M. Petrovs'kyi, B. B. Buyak, V. S. Mysyk, A. Janowski, I. F. Yanyuk, O. A. Revuts'ka. TOKIPPO. Ternopil'. 2017. S. 59–63. 23. Yanyuk I. Struktura i orhanizatsiya upravlinnya partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u L'vovi (1907–1923 rr.) [Structure and organization of the management of the Land Parceling Society «Zemlya» in Lviv (1907–1923)]. Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Seriya: istoriya. 2015. # 1. Ch. 2 S. 56–59. 24. Yanyuk I. Orhanizatsiyna struktura partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u L'vovi (1907–1923 rr.) [The organizational structure of the parcelal society «Zemlya» in Lviv (1907–1923)]. Dni nauky istorychnoho fakul'tetu (do 150-richchya z dnya narodzhennya M. S. Hrushevs'koho): materialy IX Mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi studentiv, aspirantiv ta molodykh uchenykh 21 kvitnya 2016. Kyiv, Ukrayina / Redkol.: prof. I. K. Patrylyak (holova), as. I. H. Adams'ka, (zast. holovy), O. R. Mahdych (vidp. redaktor) Kyiv. 2016. S. 73–75. 25. Yanyuk I. Sotsial'nyy zakhyst sluzhbovtiv tovarystva «Zemlya» (1920–1922 rr.) [Social Protection of the Employees of the «Earth» Society (1920–1922)]. Aktual'ni tendentsiyi rozvytku suspil'nykh nauk v Ukraini: Materialy mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi 11–12 lystopada 2016. Kyiv, Ukrayina / HO «Kyiv's'ka naukova suspil'noznachcha orhanizatsiya». Kyiv. 2016. S. 29–32. 26. Yanyuk I. Kadrova polityka partselyatsiynoho tovarystva «Zemlya» u L'vovi (1907–1923 rr.) [Personnel Policy of the Parcelal Society «Zemlya» in Lviv (1907–1923)]. Perspektyvy rozvytku suchasnoyi nauky: Materialy IV Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi 2–3 hrudnya 2016. L'viv, Ukrayina / Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». Kherson. 2016. S. 175–178. 27. Yanyuk I. Okremi aspekty diyal'nosti hreko-katolyts'koyi tserkvy u sferi ekonomichnoho zhyttya ukraiyntiv [Some aspects of the activity of the Greek Catholic Church in the sphere of economic life of Ukrainians]. Problemy natsional'no-patriotychnoho vykhovannya: istorychnyy ta psykholoho-pedahohichnyy aspekty: Materialy Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi 23 lyutoho 2017. Ternopil', Ukrayina / ukladachi V. S. Mysyk, I. F. Yanyuk, T. H. Didukh, O. A. Revuts'ka. TOKIPPO. Ternopil'. 2017. S. 98–99.

Ivan Yaniuk

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF INVESTIGATION OF THE ACTIVITY OF COOPERATIVE «ZEMLIA» (1907–1939)

In the article the main research methods of the activity of separate subjects of economic activity which were the structural parts of Ukrainian cooperative movement existing in Eastern Halychyna during the second part of XIX century – up to 1939 are analyzed. On the example of parceling society (cooperative bank) «Zemlia» the author revealed the main historical research methods by means of which scientists could reveal the topic in the most complete way and perform the tasks setting in the process of such type of historical research work. The author examined common scientific and specially-historical research methods as well as the methods used in other fields of science, such as economics.

Key words: parceling society «Zemlia», cooperative bank «Zemlia», methodology, method, common scientific method, special scientific method.